

di potisnjen) in z očmi odraslega. Tudi z 'odraslimi' romani je tako. Prebereš nekaj, česar ne razumeš povsem. Čez nekaj let, ko imaš drugačne življenjske izkušnje, te lahko ista zgodba preseneti s povsem drugim sporočilom, za katerega si bil prej slep. Zgodbe so psihična hrana. Dobra zgodba nasiti lačno dušo, ne glede na starost bralca. Knjige, ki jih lahko beremo z otroškimi in odraslimi očmi, nimajo roka uporabe. Če bi mi uspelo pisati takšne zgodbe, bi bila kot pisateljica povsem zadovoljna. Včasih dobim odziv odraslih bralcev, ki govorijo o mojih zgodbah z navdušenjem. To me zares veseli. Torej so v njih našli nekaj zase. Tudi sama imam v sebi velikega, sveta lačnega otroka. Ko bo ta postal velik, bom zgotovo postala pisateljica za velike.

Melita Forstnerič Hajnšek

**Desa Muck
ANIC BO KONEC, NASTAJA
NOVA SERIJA**

»Če bo kakšna moja knjiga prispevala k temu, da bodo bralci bolj izražali čustva, bom zelo v miru umrla. Ne morem pa reči, da čutim to kot kakšno posebno poslanstvo.«

O posebnem statusu Dese Muck med slovenskimi mladinskimi pisatelji (oziroma pisateljicami) ali pisatelji sploh govori tudi dejstvo, da je zelo težko dosegljiva. Medtem ko se nekateri avtorji kar sami ponujajo za intervjuje, smo potrebovali kar nekaj dni, da smo se prikopali do nje, tako da je vmes zmanjkalo časa za »pošten« pogovor (žirija bo namreč o dobitniku nagrade odločala že jutri). Seveda je Desa Muck prijazna in elokventna tudi kot telefonska sogovornica, kljub temu da ima nominacij za večernico in posledičnih intervjujev najbrž že vrh

glave. Kakšna od knjig iz serije Anica se je namreč vsako leto dotaknila žirije. Kot avtorici, ki se zaveda pomena vzgajanja bralcev in ljudi, kot pove v pogovoru, pa ji gotovo še več pomeni priznanje mladih bralcev, ki Anice niso le »nominirali« za knjigo leta, temveč jo jasno postavili na prvo mesto, kot »mojo knjigo«. No, morda Desa Muck potrpežljivo prenaša proceduro ob nominacijah tudi zato, ker je večernico že dobila, in to drugo večernico (prva je pripadla Tonetu Pavčku) leta 1997 za *Lažnivo Suzi*.

Ob vaši lanski nominaciji za večernico, prav tako z Anico (Anica in velike skrbi), ste povedali, da Anica »učí«, da so krize minljive, da moraš verjeti vase in slediti svojim sanjam. Zdi se, da gre v Anici in veliki skrivnosti za sanje še veliko močnejše kot v prejšnjih knjigah. Veliko skrivnost vam uspe ne le ohraniti, temveč jo znova ustvarite, »sporočilo« ni le, da dobrota osrečuje, temveč da tako rekoč dela čudeže.

Poleg tega, kar ste našli, sem poskusila zadovoljiti tudi otrokovo potrebo po realnosti. Pravljičnih in fantazijskih knjig, kjer ti pomagajo reševati probleme razne nadnaravne moči ali nadnaravni prijatelji, je čisto zadosti. Pomembno se mi je zdelo, da otroci spoznajo, da se dajo problemi, na katere naletijo med odraščanjem, reševati tudi z realnimi sredstvi. Recimo tako, da prosijo za pomoč odrasle, bolj izkušene, pa da se ne bojijo soočiti in tako naprej. Kar se pa dobrote tiče, je pa tako, da se morajo otroci dobrote tudi naučiti. Vsi se ne rodimo enako dobri. Otrok tako ali tako misli, da je ta svet tukaj zaradi njega, da so ljudje tukaj zaradi njega zato, da uresničujejo njegove želje. Toda naučiti se mora prilagajati in tudi sam izpolnjevati želje drugih. Seveda pa Anica ni knjiga, ki naj bi samo učila, ampak naj bi otroka na nek način pomirila, ko bi se prepoznal v situaciji, in ob vsem tem naj bi ga seveda tudi zabavala.

Vas imajo otroci ob prilikah obiskov po šolah še za svetovalko?

Še, čeprav moram letos šole žal malo odklanjati, ker imam predstavo v kranjskem gledališču pa še polno drugih obveznosti, a če le lahko, grem k njim še vedno z veseljem. Nisem se še zmatrala.

Ko napišete katero koli knjigo za otroke, obvelja v trenutku za mladinsko klasiko (nominacije, nagrade doma, povabila na eminentne festivale v tujini ...), ko pa se s podobnim aparatom lotite pisanja za odrasle, je to definirano kot žanrski izdelek, kot triviala. Zakaj?

No, za odrasle se malo še učim pisati. Vendar je bila reakcija pri otroški literaturi zelo podobna. Ko so mi izšle prve knjige, so jih gledali kritiki malo z distanco, češ, mogoče so se mi samo posrečile in se bo pri naslednjih že izkazalo, ali sem prava. Mogoče se bo kaj spremenilo tudi pri knjigah za odrasle, še posebno, če bom stvar bolj obvladala in znala napisati tudi kaj zahtevnega. Moj roman *Panika* je sicer zelo priljubljen.

Seveda, in tudi nisem nameravala povedati, da za odrasle še ne znate pisati.

Panika je bila mišljena in naročena kot komercialna knjiga. In mislim, da sem izpolnila pričakovanje, upam pa, da mogoče še majčkeno več kot to.

Mogoče je pri literaturi za otroke razkorak med tistim, kar je strokovno ocenjeno kot kakovostno, in med tistim, kar se tudi najbolj bere, manjši kot pri literaturi za odrasle.

Pravo kakovost lahko dokaže samo čas. Sicer pa ne vem, literarna stroka se veliko bolj ukvarja s knjigami za odrasle, deležne so večje kritiške pozornosti. Otroška literatura je bolj v ozadju. Ko napišeš knjigo za odrasle, pišejo o tem skoraj vsi časopisi, kritike, mnenja ali pa vsaj obvestila, pri otroški literaturi pa takih odzivov skoraj ni. Pri obravnavi otroške

literature na splošno pozabljamo eno: če obstajajo knjige, ki jih otroci res radi berejo – pa ni nujno, da so ne vem kako vrhunska literatura – imamo veliko več možnosti, da bodo brali tudi, ko bodo odrasli. Prav zato, ker z otroško literaturo vzgajamo tudi odrasle bralce – in tudi če pozneje več ne bodo brali, vzgajamo ljudi – me malo moti, da je pozornost, ki je je deležna otroška literatura, tako šibka.

Zdi se, da so tudi laičnim bralcem pri knjigah za otroke »dovoljene« reakcije, ki veljajo pri odrasli literaturi za »slaba znamenja«. Ob Anicah se mame mirno zjočejo, če pa se jočejo ob literaturi za odrasle, je to jasno znamenje, da berejo sentimentalni kič.

Kar se čustvenih reakcij tiče, se mi zdi, da so tako ali tako nujne. Zdravo je, da izražamo čustva in zelo fino bi bilo, če jih ne bi izražali samo ob branju, ampak pri komunikaciji z drugimi ljudmi. Dobro bi bilo, če bi se več jokali in več smejali, se včasih tudi več jezili ali pa vsaj povedali, kaj si mislimo. Če bo kakšna moja knjiga za otroke ali za odrasle kaj prispevala k temu, bom zelo v miru umrla. Ne morem pa reči, da čutim to kot kakšno posebno poslanstvo.

To ste tako lepo povedali, da bi morali s tem skoraj zaključiti pogovor. Hvala, da ste pristali na telefonsko »instant« spraševanje.

Že v redu. Glavno, da me niste vprašali, kaj pišem zdaj.

Saj bi vas vprašala, ampak vem, da ne radi govorite o projektih, ki še niso zagledali luči sveta. A če že namigujete: bo še več Anic?

Samo še ena. Je že napisana in Ana Košir jo že ilustrira. Več Anic pa ne bi zmogla, že pri tej zadnji sem bila precej izčrpana. Vendar – snujem novo serijo za otroke.

Petra Vidali